

KTORÝ VTÁK RÁD
OSÍDLUJE OPUSTENÉ
HNIEZDNE DUTINY PO
ĎATĽOVI?

- A: jastrab krahulec
- B: oriešok obyčajný
- C: sýkorka
- D: sova obyčajná

Použi, prosím,
sivú pečiatku!

V lese Hollabrunner Wald žije
osem rôznych druhov ďatľa.

Použi, prosím,
bielu pečiatku!

Je to sova lesná.

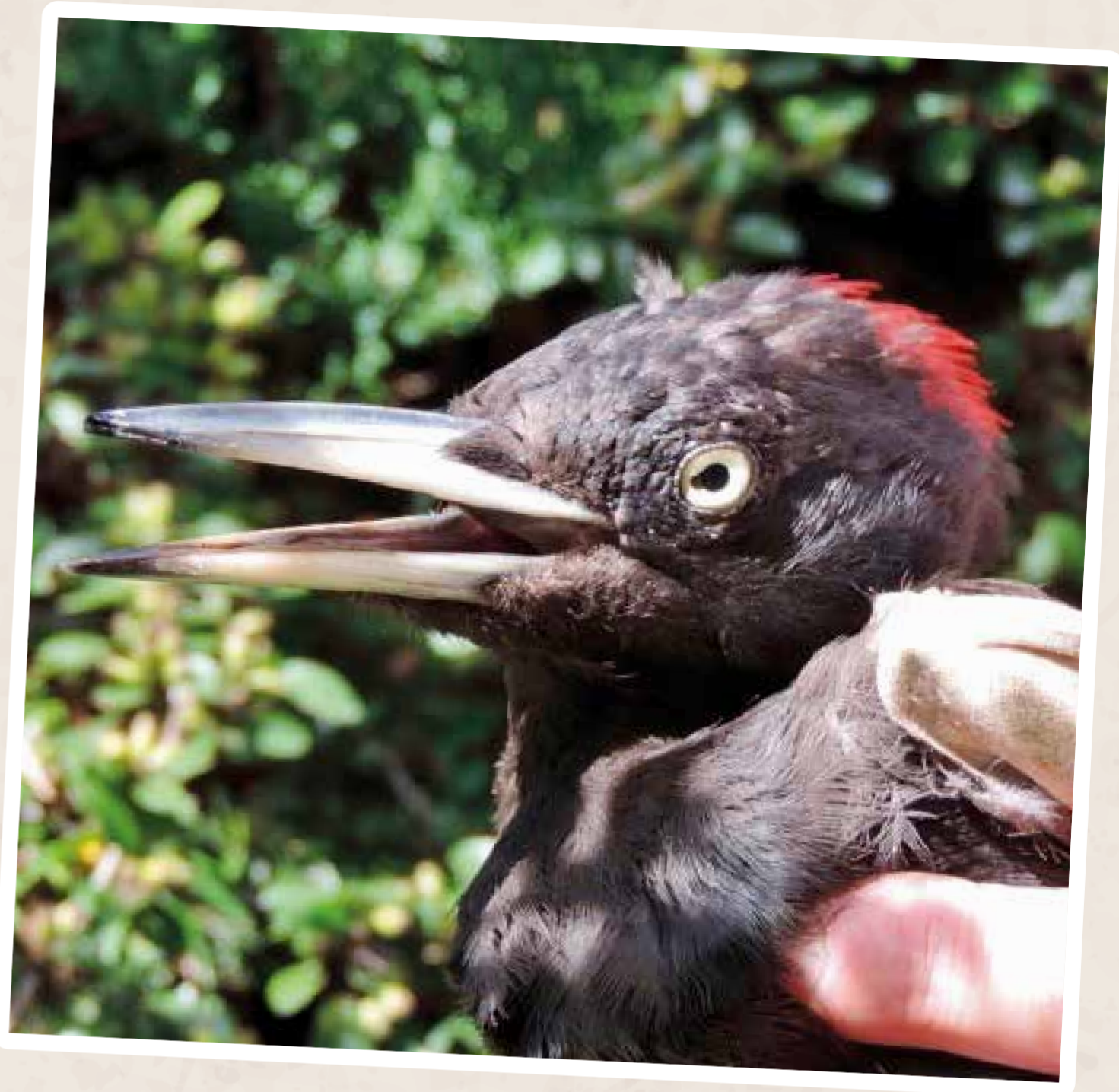

“ Sova lesná na hniezdenie rada využíva opustené hniezda po iných vtákoch a tiež prázdne dutiny v stromoch. Do hniezdných dutín, ktoré opustil dateľ, sa však rady zvyknú nasťahovať aj iné zvieratá: napríklad veveričky, plchy netopiere či kuna lesná. ”

KRÁTKY PRÍBEH O ĎATĽOVI

V roku 2016 sa v lese Hollabrunner Wald našiel malý ďateľ. S rozprestretými krídlami sedel na dubovom kmeni. Ďatlík si zlomil krídlo pravdepodobne pri zrážke s krahulcom. Nedokázal vzlietnuť. Odchytili ho a dopravili do veterinárnej ordinácie viedenskej univerzity. Pri príjme ho pomenovali: dostal meno Seppel. Zlomené krídelko mu ošetrili. Vtáčika potom umiestnili na zotavenie do sokoliarstva v Haringsee. Jeho nálezca ho plánoval po rekonvalescencii vypustiť na slobodu späť do prírody.

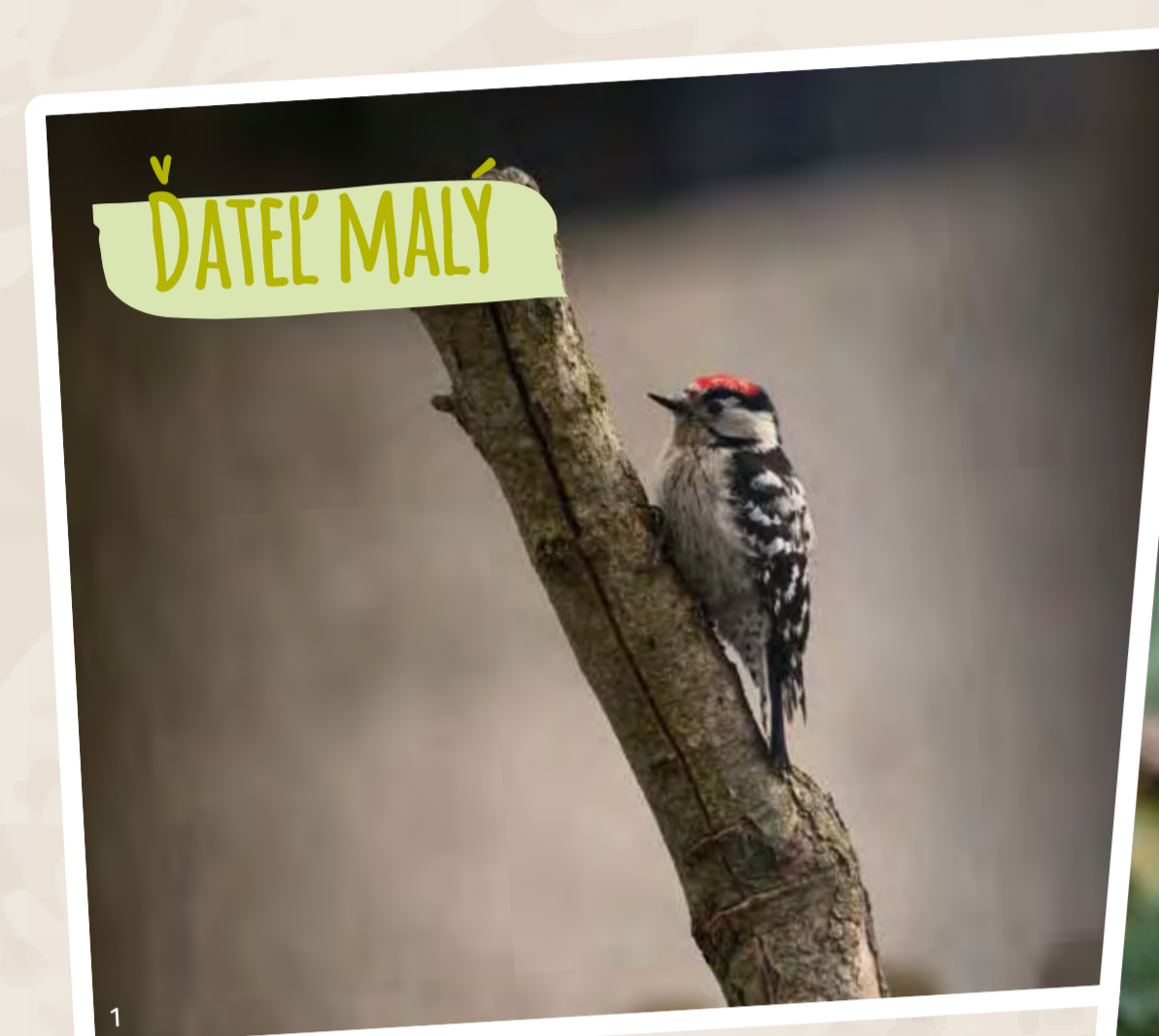
Nestalo sa však. Zranenie bolo natoľko závažné, že prípadný návrat vtáčika do prírody sa ukázal ako nezmyselný. Krídelko boli natrvalo poškodené, vtáčik nebol schopný lietať. V lese by bol býval vystavený napospas predátorom. Práve v danom čase alpská zoologická záhrada v Innsbrucku hľadala ďatľov čiernych pre pokusný chov. Seppela tak dali do prepravky a vyslali na cestu až do ďalekého Tirolska. Aby mu cesta autom ubiehala rýchlejšie, dostal na hranie kúsok drevka.

Po jeho príchode sa v alpskej zoologickej záhrade vôbec prvý raz začali zaujímať o to, akého je pohlavia. Rýchlo sa zistilo, že ide o mladú samičku – ktorú hneď pohotovo premenovali na Jozefínu (po nemecky: Josephine).

Jozefína odvtedy žije so svojimi druhmi vo voliére zoologickej záhrady v Innsbrucku. Držíme palce, nech sa pokusný chov vydarí a nech sa jedného stane mamou malých vtáčikov.

TESÁRI LESA

DATEĽ MALÝ

DATEĽ HNEDKAVÝ

ŽLNA ZELENÁ

DATEĽ PROSTREDNÝ

DATEĽ VEĽKÝ

ŽLNA SIVÁ

KTOŽE TO KLOPE?

Máloktorý zo zvukov v lese je tak ľahko rozpoznateľný ako rýchly ťukot datľa na kmeni stromu. Ďateľ svojim zobákom ťuká na drevo nezameniteľnou rýchlosťou, pri ktorej sa jednotlivé úderý nedajú porátať. Jeho mimoriadne dlhý jazyk je počas tukania uložený okolo mozgu, čím dodatočne chráni hlavu proti úderom. Ťukot datľa je jedným zo zvukov, ktoré sprevádzajú návštevníkov lesa od jari až do leta.

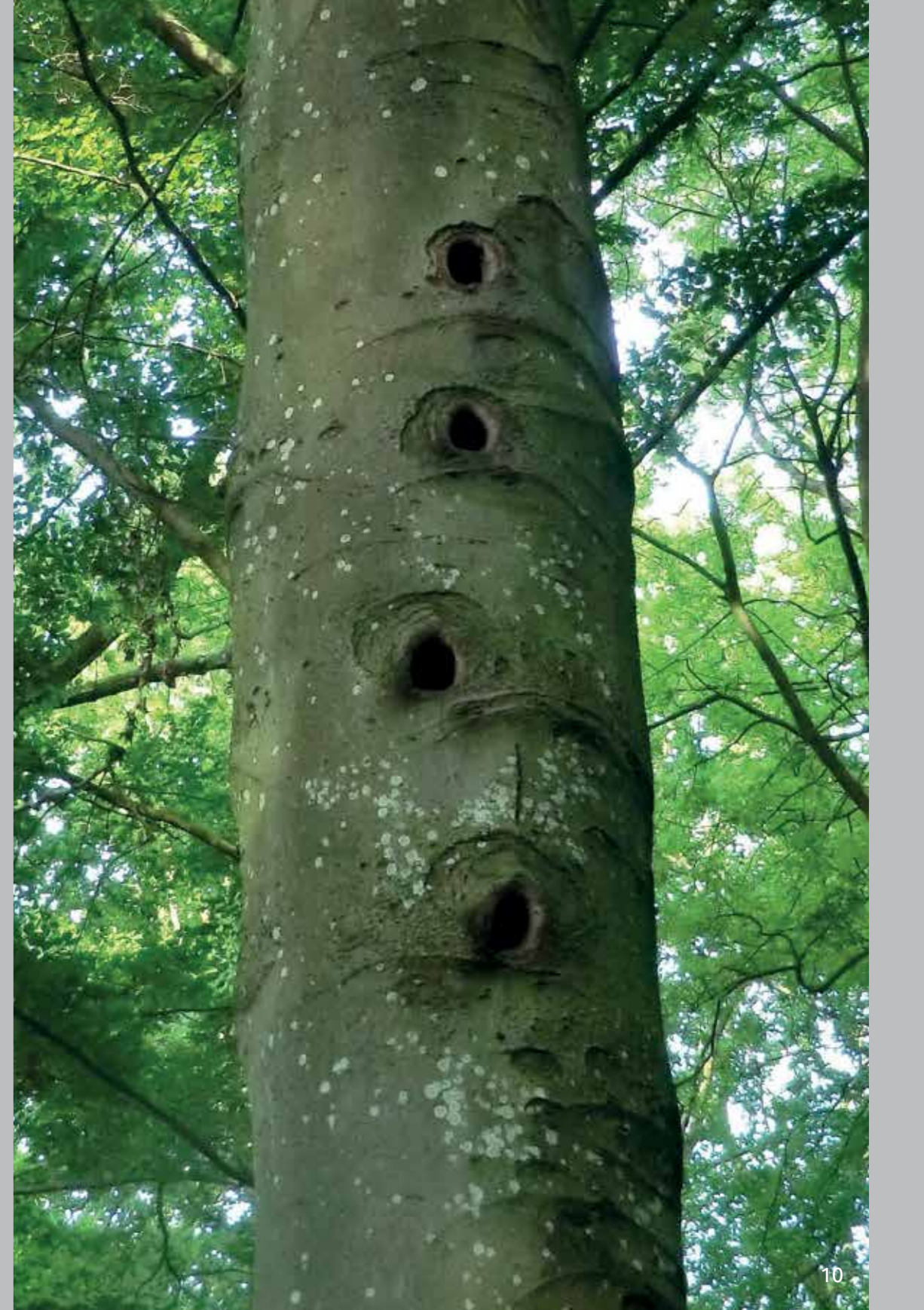
V lese Hollabrunner Wald bubnuje na kmene stromov osem druhov datľa resp. žlny. Len zriedkakedy ich vidno lietieť, občas ich možno uzrieť vysoko v korunách stromov, zato ich bubnovanie sa pri vhodnom smere a sile vetra ozýva na kilometre. Popri známych druhoch, akými sú datel veľký, žlna zelená či tesár čierny, žijú v tunajšom lese aj zriedkavejšie druhy, ako datel hnedkavý, žlna sivá a datel malý.

My datle a žlny sme takmer perfektne prispôsobené našim životným podmienkam. Naše hlavy zvládnu zasadiť stromu tvrdý úder. Naše beháky sú stavané tak, aby sme bezproblémovo dokázali vyšplhať po kmeni stromu, naše chvostové perie nám pomáha pri našej dennej práci.

Len sa pozri! Tabule Ti prezradia viac. A nezabudni nahliadnuť dovnútra datlieho stromu!

Prečo ďatľa nerozbolí hlava, keď svojim zobákom bubnuje na drevo kmeňa? Je to vďaka jej anatómii. Pórovitá vnútorná stena lebečnej kosti funguje akoby nárazník a mocné, pružiacie svalstvo zobáka tento účinok len zosilňuje. Navyše, mozog ďatľa natesno zapadá do lebečnej dutiny, takže ani pri otrasoch hlavy nedochádza vnútri k jeho pohybu.

Ďateľ má krátke mocné beháky, prispôsobené pre šplhanie sa po kmeňoch stromov. Na nohách má po štyri prsty: dva z toho smerujú dopredu, dva dozadu, pričom štvrtý prst vie vysunúť aj nabok. Všetky štyri prsty sú zakončené silnými, ostrými pazúrami. Vďaka nim môže noha fungovať ako klieštiky, ktoré umožňujú ďateľovi šplhať sa po zvislých plochách.

Chvost ďatľa je dôležitým nástrojom na to, aby sa tento šplhač po stromoch a bubnovať na ich drevo. Ďateľovi ťukajúcemu na drevo slúži ako podpora. Mocné chvostové perie je uložené jedno na druhé podobne ako šindle na streche. Svoje chvostové perie ďateľ nikdy nepúšťa naraz. Tie najpevnejšie dve stredné perá vydržia, pokým ostatné okolité perie nedorastie do tej veľkosti, aby dokázalo uniesť ďatľa v jeho plnej hmotnosti.

Ďatle sú tesármi lesa. Svoje hniezda si budujú v dutinách starých stromov. Každý ďateľ obýva v lese viaceré miesta, no svoje mláďatá vždy chová len v jednej dutine. Opustené hniezdne dutiny po ďateľoch radi využívajú mnohí iní obyvatelia lesa: od veвериčiek cez brhlíky až po kuny a rôzne druhy netopierov.